

Zwolennicy Pinocheta napiszą nową konstytucję Chile

9 maja 2023

Po porażce chilijskiego prezydenta Gabriela Borica i jego lewicowych sojuszników, prawicowe partie kraju zdobyły większość miejsc w 50-osobowej komisji odpowiedzialnej za napisanie nowej konstytucji w miejsce tej nałożonej ponad 40 lat temu przez wojskową dyktaturę gen. Augusto Pinocheta.

Chilijska Partia Republikańska – kierowana przez José Antonio Kasta byłego kandydata na prezydenta, którego Boric pokonał w drugiej turze wyborów w grudniu 2021 roku – zdobyła nieco ponad 35% głosów, według chilijskiej Służby Wyborczej. Oddzielna koalicja prawicowych partii uzyskała około 21%. Koalicja lewicowa Borica zdobyła natomiast prawie 29%, a partie centrowe razem wzięte pozostałe 14%.

Specjalne wybory określiły skład Rady Konstytucyjnej, która wkrótce opracuje nowy porządek dla narodu. Partia skrajnej prawicy Kasta zdobyła 23 miejsca, inna koalicja prawicowa zdobyła 11, a sojusz lewicowy Borica zdobył 16. Oznacza to, że chilijska prawica zdobyła dwie trzecie większości potrzebnej do zatwierdzenia artykułów wbrew sprzeciwom postępowców. Jak podała agencja Reuters: „Wybrani doradcy konstytucyjni zaczną opracowywać nową konstytucję w czerwcu na podstawie projektu przygotowanego przez 24 ekspertów konstytucyjnych mianowanych przez Kongres w marcu. Następnie wyborcy zatwierdzą lub odrzucą nową propozycję w grudniu”.

Wyniki wyborów do Rady Konstytucyjnej oznaczają zwrot wstecz. Jeszcze w październiku 2020 roku Chilijczycy głosowali stosunkiem 4 do 1 za zastąpieniem neoliberalnej konstytucji, która została wprowadzona w 1980 roku w warunkach niedemokratycznych. W następstwie historycznego plebiscytu, wyborcy w maju 2021 roku wybrali postępową grupę delegatów do

zgromadzenia konstytuantów, które pierwotnie miało odpowiedzialność za przepisanie na nowo konstytucji Pinocheta, co wzbudziło nadzieje, że obywatelskie ciało opracuje bardziej sprawiedliwy dokument.

Po kilku miesiącach debat na 103 plenarnych sesjach, chilijskie zgromadzenie konstytuantów z równą ilością kobiet i mężczyzn, liczące 154 członków, skończyło projekt konstytucji w maju 2022 roku. 178-stronicowy dokument miał na celu wzmocnienie pozycji pracowników poprzez zagwarantowanie praw pracowniczych, rozbudowanie systemu opieki społecznej, wprowadzenie równości płci i praw rdzennej ludności oraz wyznaczenie celów dla ochrony środowiska.

Jednak pierwsza wersja konstytucji została odrzucona we wrześniu przez prawie 62% głosujących. Porażka tego, co postępowi uczeni na całym świecie okrzyknęli jako „wizjonerski projekt konstytucji”, z którego inne kraje mają „wiele do nauczenia”, nastąpiła dzięki wpływowi prawicowych sił, które za pomocą korporacyjnych mediów zalały przed głosowaniem kraj nagonką medialną. Na przykład „The Economist” – który aktywnie pomógł rozpętać w 1973 roku zamach stanu, który obalił demokratycznie wybranego socjalistycznego prezydenta Chile, Salvadora Allende, i doprowadził do władzy Pinocheta – skrytykował pierwszą wersję jako „lewicową listę życzeń”, podczas gdy „The Financial Times” potępił ją jako zagrożenie dla „klimatu biznesowego” w Chile.

Delegaci konstytuanty starali się zagwarantować powszechny dostęp do usług zdrowotnych, mieszkalnictwa, edukacji i praw człowieka w walce z nierównością, która została gruntownie zakorzeniona w istniejącej neoliberalnej polityce, trwającej ponad trzy dekady po obaleniu Pinocheta.

Teraz gdy Kast, zwolennik Pinocheta, i jego prawicowi sojusznicy odgrywają decydującą rolę w kolejnym pisaniu konstytucji, bardziej prawdopodobne jest, że Chilijczycy zostaną poproszeni pod koniec tego roku o głosowanie za nową

konstytucją, która nie różni się zasadniczo od starej. Podczas przemówienia w Santiago Kast oświadczył, że „dziś jest pierwszym dniem lepszej przyszłości... Chile pokonało nieudane rządy”.

Chociaż Boric objął urząd w marcu w atmosferze „ optymizmu wokół reformy”, jak zauważyła agencja Reuters – „jego notowania poparcia gwałtownie spadły, gdy słabnąca gospodarka i rosnąca przestępczość stały się głównymi obawami wyborców”. „Boric doznał również politycznej porażki, popierając pierwszy projekt nowej konstytucji” – dodała agencja. Głosując w niedzielę rano, Boric powiedział dziennikarzom, że „rząd nie będzie ingerował w proces powstawania nowej konstytucji i będzie szanować autonomię podmiotu w jego obradach”.

Następnie, po zwycięskim przemówieniu Kasta, Boric przemówił z pałacu prezydenckiego w Santiago, nawołując do jedności i zachęcając swoich prawicowych przeciwników do wyciągnięcia wniosków z niepowodzenia pierwszego projektu nowej konstytucji. Prezydent powiedział: „Chciałbym zaprosić Partię Republikańską, która zdobyła niewątpliwą większość, aby nie popełniać tych samych błędów, które my popełniliśmy. Ten proces nie może opierać się na zemście, ale na stawianiu Chile na pierwszym miejscu”.

Autorstwo: JM

Źródło: Trybuna.info